

**การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร**

A DEVELOPMENT OF THE INDECATORS OF LEARNING PERSON
CHARACTERISTICS OF STUDANT IN NARESUAN UNIVERSITY

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาตัวชี้วัดเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 9 ท่าน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวแทนอาจารย์จากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 2 ท่าน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 4 ท่าน และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 – 6 มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 700 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มี 4 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาตน ทุกองค์ประกอบมีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีน้ำหนักความสำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาตน และด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ : 1. บุคคลแห่งการเรียนรู้ 2. ตัวชี้วัด 3. มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ ดร., อาจารย์ประจำภาคการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Abstract

The purpose of this research was to develop the indicators of learning person characteristics of student in Naresuan University. The key performance for indicators development composed of 9 specialists who are working in Naresuan University. The specialists can be identified into 3 categories; 2 representatives from Sciences and Technology Cluster, 4 representatives from Health Sciences Cluster, and 3 representatives from Social Sciences Cluster. The samples were 700 regular bachelor degree students who are studying in the first to sixth year in Naresuan University. The samples received from Stratified Random Sampling. Confirmatory Factor Analysis by LISREL program was used for data analysis. The findings revealed that there are 4 factors and 24 indicators of being learning person characteristics of student in Naresuan University. The 4 factors consisted of self learning, creative thinking, moral and ethics, and self development. Construct Validity was found in every factor and those factors can be ordered from high to low important level revealed as follows; moral and ethics, creative thinking, self development, and self learning.

Key words : 1. Learning person 2. Indicators 3. Naresuan University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาสถาบันการศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ที่ ยั่งยืนภายใต้ความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในสถาบันหรือองค์การ โดยยึดหลักการให้การทำงานและการ พัฒนาคนเป็นเรื่องเดียวกัน ส่งเสริมให้ทุกคนได้เรียนรู้จากการทำงานจริงและเรียนรู้ซึ่งกันและกันจาก ทีมงาน โดยเสริมสร้างให้บุคลากรทุกคนไม่รู้ไม่เรียน ได้ทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมทำให้เกิดสังคม แห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ที่เชื่อให้การบริหารและการทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น เกิดคุณภาพขึ้นในทุกๆ ส่วนขององค์กร มีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนใน อนาคต (ปกรณ์ ประจันบาน, 2553, หน้า 29) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้จึงไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน หรือสถานศึกษาโดยครูเท่านั้น การเรียนรู้สามารถ

ปกรณ์ ประจันบาน

เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา และ ทุกโอกาส ทั้งนี้เพราะ การเรียนรู้เปรียบเสมือนบัจฉยที่ 5 ที่มีบทบาทและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในที่สุด (สมเจตน์ ภูศรี, 2550, หน้า 7-8) ดังนั้น ผู้เรียนในยุคปัจจุบันจึงต้องเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “บุคคลแห่งการเรียนรู้” (Learning Person)

การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ไม่เรียนไม่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ตนเองคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น นอกจากนี้ยังต้องเป็นบุคคลที่รักการอ่าน การเขียน การค้นคว้า มีความรู้ทันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีและถูกต้อง มีความมั่นใจและความภูมิใจในวิชาชีพ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์นำไปปฏิบัติในอาชีพได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสรรคความเจริญต่อชุมชนและประเทศชาติ (วิบูลย์ศิลป์ พิษยมงคล, 2547, หน้า 3)

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่เยาวชนเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต การพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง แต่ในปัจจุบันจะพบได้ว่าตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคุณลักษณะดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต ส่งผลให้มหาวิทยาลัยนครสวรรค์สามารถผลิตบัณฑิตที่พร้อมจะก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิตได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อสร้างตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์เนื้อหาหนักความสำคัญของตัวชี้วัด

คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบและตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร

แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตซึ่งเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์จากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 2 ท่าน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 4 ท่าน และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการเสนอแนะและคัดเลือกตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปกรณ์ ประจันบาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์หาข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Analytic) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis)

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 - 6 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 700 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามคณะวิชา 17 คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้คือ แบบประเมินคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้นิสิตดำเนินการประเมินตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบประเมินไปแจกให้นักนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบประเมินกลับคืนในวันเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้วิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และกำหนดน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ลิสเทล (LISREL 8.30)

ปกรณ์ ประจันบาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการสร้างตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มี 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

- ตัวชี้วัดที่ 1.1 เป็นผู้ที่มั่นใจใฝ่เรียนใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- ตัวชี้วัดที่ 1.2 ความสนใจ อยากรู้อยากเห็น
- ตัวชี้วัดที่ 1.3 ความสามารถในการฟังและจดบันทึก
- ตัวชี้วัดที่ 1.4 แสวงหาความรู้โดยวิธีที่หลากหลาย
- ตัวชี้วัดที่ 1.5 มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์ประกอบที่ 2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี 5 ตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้านำเสนอวิธีการและแนวทางใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์

- ตัวชี้วัดที่ 2.2 เป็นคนที่กล้าเสี่ยง และกล้าเผชิญความผิดพลาดในสิ่งที่ถูกต้อง
- ตัวชี้วัดที่ 2.3 หมั่นฝึกฝนความคิดอย่างสม่ำเสมอ
- ตัวชี้วัดที่ 2.4 เป็นผู้ที่มีมองโลกในมุมกว้าง และยืดหยุ่น
- ตัวชี้วัดที่ 2.5 มีการพัฒนาชิ้นงานหรือนวัตกรรม และการทำสิ่งใหม่ ๆ ให้สำเร็จได้

องค์ประกอบที่ 3 คุณธรรมจริยธรรม มี 6 ตัวชี้วัดดังนี้

- ตัวชี้วัดที่ 3.1 มีความขยันหมั่นเพียรในการแสวงหาความรู้
- ตัวชี้วัดที่ 3.2 มีการไตร่ตรองและเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องที่ควร
- ตัวชี้วัดที่ 3.3 มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนรู้
- ตัวชี้วัดที่ 3.4 มีความถ่อมตนและเห็นความสำคัญของบุคคลอื่น
- ตัวชี้วัดที่ 3.5 ประพฤติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพ
- ตัวชี้วัดที่ 3.6 เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะทางการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาตน มี 8 ตัวชี้วัดดังนี้

ปกรณีย์ ประจิมาน

ตัวชี้วัดที่ 4.1 นำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตามหลักการและจุดมุ่งหมาย

ตัวชี้วัดที่ 4.2 นำความรู้ไปปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่ของตน

ตัวชี้วัดที่ 4.3 มีทักษะในการสื่อสาร เพื่อปรับความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ตัวชี้วัดที่ 4.4 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น

ตัวชี้วัดที่ 4.5 มีวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 4.6 การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 4.7 มีวิจากรณญาณในการตัดสินใจ

ตัวชี้วัดที่ 4.8 เป็นผู้ที่มีสมาธิในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของตัวชี้วัด
คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่า

2.1 องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มีความตรงเชิงโครงสร้างครบทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยน้ำหนักองค์ประกอบ
(Factors Loading) ของทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นำเสนอดังตาราง
และภาพต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อพัฒนาตัวชี้วัด คุณลักษณะการเป็น
บุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ปกรณ์ ประจันบาน

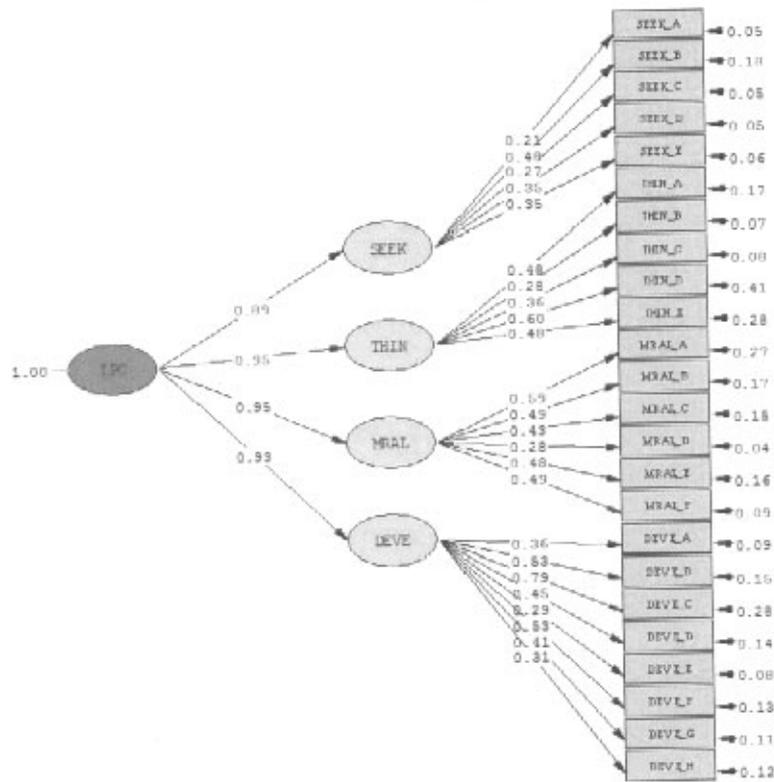

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก องค์ประกอบ b(SE)	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์ (R ²)	สัมประสิทธิ์ คะแนน องค์ประกอบ(FS)	ความคลาด เคลื่อนของ ตัวชี้วัด(e)
SEEK	SEEK_A	0.21**(0.02)	0.46	0.26	0.05
	SEEK_B	0.48**(0.04)	0.54	0.30	0.18
	SEEK_C	0.27**(0.02)	0.56	0.51	0.05
	SEEK_D	0.35**(0.03)	0.58	0.79	0.05
	SEEK_E	0.35**(0.03)	0.71	0.47	0.06
THIN	THIN_A	0.48**(0.08)	0.58	0.13	0.17
	THIN_B	0.28**(0.06)	0.58	0.36	0.07
	THIN_C	0.36**(0.06)	0.63	0.65	0.08
	THIN_D	0.60**(0.10)	0.54	-0.01	0.41
	THIN_E	0.48**(0.08)	0.44	0.06	0.28
MRAL	MRAL_A	0.59**(0.08)	0.52	0.18	0.27
	MRAL_B	0.49**(0.07)	0.56	0.28	0.17
	MRAL_C	0.43**(0.06)	0.59	0.13	0.15
	MRAL_D	0.28**(0.04)	0.48	1.72	0.04
	MRAL_E	0.48**(0.07)	0.57	0.22	0.16
	MRAL_F	0.49**(0.07)	0.69	0.57	0.09
DEVE	DEVE_A	0.36**(0.04)	0.61	-0.01	0.09
	DEVE_B	0.53**(0.06)	0.62	0.33	0.15
	DEVE_C	0.79**(0.08)	0.63	0.32	0.28
	DEVE_D	0.45**(0.05)	0.57	0.34	0.14
	DEVE_E	0.29**(0.03)	0.51	0.05	0.06
	DEVE_F	0.53**(0.06)	0.70	0.30	0.13
	DEVE_G	0.41**(0.04)	0.56	-0.05	0.11
	DEVE_H	0.31**(0.03)	0.48	-0.01	0.12

Chi-Square = 188.50 df = 165

p = 0.10 GFI = 0.96 AGFI = 0.92

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Chi-Square=188.50, df=165, P-value=0.10152, RMSEA=0.020

ภาพ 1 โมเดลคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

จากตาราง 1 และภาพ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาได้จากค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 188.50 ไม่มีนัยสำคัญ ค่า df เท่ากับ 165 นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวชี้วัดรวมคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ที่สำคัญทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่า

เป็นบวก โดยมีค่าต่ำสุดถึงสูงสุดตั้งแต่ 0.89 ถึง 0.95 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (THIN) (0.95) องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม (MRAL) (0.95) องค์ประกอบด้านการพัฒนาตน (DEVE) (0.93) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (SEEK) (0.89) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบนี้แสดงว่า ตัวชี้วัดรวมคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์เกิดจากองค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบด้านการพัฒนาตน และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามลำดับ

2.2 องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มีน้ำหนักความสำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาตน และด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีสมการ คือ $LPC = 0.89(SEEK) + 0.95(THIN) + 0.95(MRAL) + 0.93(DEVE)$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการพัฒนาตน และองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์มีความตรงเชิงโครงสร้างครบทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Loading) ของทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า และองค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์มีน้ำหนักความสำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาตน และด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ขั้นตอนการสร้างองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบความคิดของคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ และ 31 ตัวชี้วัด จากนั้น นำกรอบแนวคิดที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ปกรณีย์ ประจักษ์พาน

จำนวน 9 ท่าน ซึ่งผลการสัมภาษณ์ทำให้สามารถสรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ได้เป็น 4 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มี 5 ตัวชี้วัดประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 1.1 เป็นผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัดที่ 1.2 ความสนใจ อยากรู้อยากเห็น ตัวชี้วัดที่ 1.3 ความสามารถในการฟังและจดบันทึก ตัวชี้วัดที่ 1.4 แสวงหาความรู้โดยวิธีที่หลากหลาย ตัวชี้วัดที่ 1.5 มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมการเสวนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 74) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับแนวคิดของเซ็งกิ (Senge, 1990) และธเนศ ขำเกิด (2541, หน้า 29) ที่มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และแนวคิดของสุพล วงศ์สินธ์ (2541, หน้า 36) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความรู้ควบคู่คุณธรรม ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการอยู่รอดและอยู่รวมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข รวมถึงแนวคิดของ ชาตรี ศิริสวัสดิ์ (2541, หน้า 77) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีหูกว้าง ตากว้าง ศึกษาอยู่เสมอ มีความใฝ่รู้ ใฝ่พัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในศาสตร์และศิลป์ในวิชาชีพตนเอง นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังมีผลในการทำงานของเด็กร่วมกันกับผลงานวิจัยของลำลี เก่งทอง (2544, หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ได้แก่ ความกระตือรือร้นและความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล รวมถึงงานวิจัยของวิบูลย์ศิลป์ พิษยมงคล (2547, หน้า บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนรู้ ด้านนิสัย

ปกรณ์ ประจันบาน

การอ่านและค้นคว้าหาความรู้ ด้านการเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการสรุป
ประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุดสาคร จันทะสาม (2550,
หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอน ได้แก่ มีความสามารถและ
มีความกระตือรือร้นสนใจใฝ่แสวงหาความรู้อยู่เสมอ และมีพฤติกรรมลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
นอกจากนั้น ผลการวิจัยนี้ยังมีผลในทำนองเดียวกันกับผลงานวิจัยของศิริเดช ประมะโช (2548, หน้า
บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้วัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียน
4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 มีความกระตือรือร้น มีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อ
หาเหตุผล ด้านที่ 2 มีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อ
ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ด้านที่ 3 สามารถเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนา
ตนเองอย่างต่อเนื่อง และด้านที่ 4 สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่าง
ถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลการวิจัยของมลิวัดีย์ บุญตา และศุภรัตน์ มิ่งสมร
(2552, หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของ
ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า
องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะ
ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประกอบด้วย ตัวแปรนิสัยรักการอ่าน กระตือรือร้นชวนหาความรู้ใหม่ ๆ เรียนรู้
สิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ
สังคมและการเมือง จะเห็นได้ว่าการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างมาก ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะนิสัยต้องมิจิตใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน ต้องปลูกฝังความคิดให้ถูกต้อง ตรงท่วงก่อนเริ่มศึกษา โดยต้อง
คิดในใจอยู่เสมอว่า การเรียนรู้มีไว้เพียงแค่การท่องหนังสือแล้วจดจำแล้วนำไปสอบ แต่ต้องเป็นการเรียนรู้
ทั้งตัวหัวทุกด้าน ทั้งด้านสมอง ด้านจิตใจ และทักษะความสามารถทางกาย นักเรียนจะต้องลงมือทำ โดย
การคิดและวางแผนที่ดี ทั้งการทำงานเฉพาะของตนและทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มเป็นคณะ มีความ
กระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ รู้จักศึกษาค้นคว้าหาแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นสื่อเทคโนโลยี เอกสาร และ

ปกรณีย์ ประจันบาน

แหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล สถานประกอบการ ฯลฯ ต้องเรียนรู้วิธีการเรียน (learning how to learn) อยู่เสมอ จนตกตะกอนเป็นความสามารถพื้นฐานของบัณฑิต การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนจะเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นคนรักในความรู้ รักปัญญา (love of wisdom) และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (ซาตริ สิริสวัสดิ์, 2541, หน้า 78) นอกจากนี้การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการฟังและจดบันทึก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกุกลิเอลมีโน (Guglielmino) (นรินทร์ บุญชู, 2532, หน้า 23 - 24) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ผู้เรียนควรมีลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ 8 ด้าน โดยด้านที่ 8 ความสามารถในการใช้ทักษะการหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (ability to use basic study skills and problem-solving skills) ได้แก่ มียุทธศาสตร์ในการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ มีความสุขกับการแก้ปัญหาและคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คือ การมีนิสัยรักการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และด้านที่ 7 การมองอนาคตในแง่ดี (positive orientation to the future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงเรื่องอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย และรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม ทั้งนี้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ความสำคัญไปที่การเรียนรู้ของบุคคลที่เป็นสมาชิกทั้งหมดในสังคมจะต้องประพฤติปฏิบัติการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพราะจะเป็นก้าวสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างสังคมที่มีความสุขเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีความสามารถแข่งขันในโลกที่จะทำให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในแนวตั้งทุกช่วงอายุ และแนวราบทุกรูปแบบของการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มขึ้นอย่างตั้งใจ และมีเป้าหมาย ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถภาพ และพฤติกรรมจะต้องครอบคลุมการเรียนรู้และการเรียนเพื่อปฏิบัติได้ การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคม

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี 5 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้านำเสนอวิธีการและแนวทางใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ ตัวชี้วัดที่ 2.2 เป็นคนที่กล้าเสี่ยง และกล้าเผชิญความผิดพลาดในสิ่งที่ถูกต้อง ตัวชี้วัดที่ 2.3 หมั่นฝึกฝนความคิดอย่างสม่ำเสมอ ตัวชี้วัดที่ 2.4 เป็นผู้ที่มีมองโลกในมุมกว้าง และยืดหยุ่น และตัวชี้วัดที่ 2.5 มีการพัฒนาชิ้นงานหรือนวัตกรรม และการทำงานใหม่ ๆ ให้สำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกุกลิเอลมีโน (Guglielmino) (นรินทร์

ปกรณ์ ประจักษ์บาน

บุญชู, 2532, หน้า 23 - 24) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลว่า ผู้เรียนควรมีลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ 8 ด้าน ซึ่งในด้านที่ 3 ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (initiative and independence in learning) ได้แก่ ความไม่หือถอยแม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียน ไม่มีปัญหาในการทำ ความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานได้ด้วยตนเองอย่างดี ด้านที่ 6 ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ได้แก่ มีความคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีสามารถหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ ๆ นอกจากนั้น ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สายสุรี จุติกุล (อ้างถึงในวนิดา มนต์ไพบูลย์, 2541, หน้า 30 - 33) ซึ่งได้แสดงทัศนะไว้ว่า คนไทยในอนาคตควรมีลักษณะเป็นคนมีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รั้งสร้างงานใหม่ ๆ ได้ นอกจากนั้น ผลการวิจัยนี้ยังผลในทำนองเดียวกับผลงานวิจัยของสุดสาคร จันทะสาม (2550, หน้า บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความสามารถนำความรู้จากการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม และมีพฤติกรรมด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ มลิวัดย์ บุญดา และสุกัณฑ์ มิ่งสมร (2552, หน้า บทคัดย่อ) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะด้านเปิดโอกาสเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวแปรการมีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ คิดนอกกรอบเพื่อหาวิธีการที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์ในการทำงาน นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้ในองค์กร พัฒนาชิ้นงานหรือนวัตกรรมซึ่งเป็นผลผลิตจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนวัตกรรมนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และคุณภาพชีวิตบุคคลของประเทศ เนื่องจากพื้นฐานสำคัญที่สุดของเศรษฐกิจและสังคมโลกในปัจจุบันขึ้นอยู่กับความรู้เป็นสำคัญ ซึ่งความรู้จะเป็นต้นทุนที่นำไปสู่การเกิดทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานนำไปสู่การเกิดนวัตกรรม (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2548, หน้า 11) จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะพลังความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งทำให้มนุษย์สร้างสรรค์นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีมากมาย มนุษย์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาทุกอย่างให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมหาศาล นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์และคุณค่าของผลิตผล ซึ่งคุณค่าที่กล่าวถึงนี้อาจจะเกิดขึ้นต่อตนเอง หน่วยงาน สังคม และ

ปกฤษณ์ ประจันบาน

มนุษยชาติได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพราะการคิดสร้างสรรค์ช่วยให้เห็นโอกาสใหม่ ความเป็นไปได้ใหม่ พบกับความสำเร็จในการแก้ปัญหาและการทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความแตกต่างและควมมีคุณค่าเหนือกว่าใคร ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องจะต้องปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อจะได้มีทักษะในการแก้ปัญหาได้หลากหลายแนวทาง (ปวีณสุตา วัฒนพยยอม, 2549, หน้า 1-3)

1.3 องค์ประกอบที่ 3 คุณธรรมจริยธรรม มี 6 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 3.1 มีความขยันหมั่นเพียรในการแสวงหาความรู้ ตัวชี้วัดที่ 3.2 มีการไตร่ตรองและเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ตัวชี้วัดที่ 3.3 มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ 3.4 มีความถ่อมตนและเห็นความสำคัญของบุคคลอื่น ตัวชี้วัดที่ 3.5 ประพฤติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพ และตัวชี้วัดที่ 3.6 เป็นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะทางการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของซูเมอร์ สุภาพงศ์ (2541, หน้า 40) กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่เรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง (Learning by doing) เป็นการได้มาซึ่งองค์ความรู้ จริยธรรมและการพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มีเสรีในความคิด และเป็นบุคคลที่มีความเข้มแข็งเชิงจริยธรรม และบุคลิกภาพประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของกุกลิเอลมีโน (Guglielmino) (นรินทร์ บุญชู, 2532, หน้า 23 - 24) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น 8 ด้าน โดยด้านที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (informed acceptance of responsibility for ones own learning) ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีการรับรู้อยู่เสมอว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาของตนเพียงไร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของชาตรี ศิริสวัสดิ์ (2541, หน้า 78) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและภารกิจของผู้เรียนที่จำเป็นต้องฝึกฝนเพื่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ จิตสำนึกในการพัฒนา กล่าวคือ ผู้เรียนต้องเกิดจิตสำนึกอยู่ตลอดเวลาว่ามาเรียนเพื่ออะไร ต้องรู้เป้าหมายที่ชัดเพื่อกำกับพฤติกรรมของตนอยู่ตลอดเวลา และต้องมีคารวะธรรมในการเรียนรู้ซึ่งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และคนอื่นในสังคมอีกมากมาย ผู้เรียนจะต้องมีทำที่อ่อนน้อม ยอมรับฟัง เคารพและให้เกียรติผู้อื่นรับฟัง และใคร่ครวญด้วยความมีสัมมาคารวะที่เรียกว่า "คารวะธรรม" ซึ่งจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้เป็นไปอย่างไม่มีปัญหา นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดสายสุวี ฐติกุล

ปกรณ์ ประจันมาน

(อ้างอิงใน วนิตดา มนัสไพบุลย์, 2541, หน้า 30 - 33) โดยแสดงทัศนะว่า คนไทยในอนาคตควรมีลักษณะ 14 ประการ ซึ่งประการที่ 11 กล่าวว่า มีความพากเพียรพยายามและอดทน และประการที่ 12 กล่าวว่า มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมสูง และมีความต้องการที่จะช่วยเหลือสังคมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ดี ทั้งนี้จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 การจัดการศึกษาของไทยในยุคการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญทางการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในด้าน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา อันจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนสามารถช่วยเหลือสังคมได้และสามารถใช้ความรู้ที่ได้ศึกษานำไป พัฒนาเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาจะต้องมีแนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาของไทยในยุคการปฏิรูป การศึกษาได้ให้ความสำคัญทางด้านคุณธรรมจริยธรรมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบัน ได้กำหนดนโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนา ให้มีความรู้และจริยธรรมตั้งแต่แรกเกิด

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาตนมี 8 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 4.1 นำความรู้ไปใช้ได้ อย่างถูกต้องตามหลักการและจุดมุ่งหมาย ตัวชี้วัดที่ 4.2 นำความรู้ไปปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่ ของตน ตัวชี้วัดที่ 4.3 มีทักษะในการสื่อสาร เพื่อปรับความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ตัวชี้วัดที่ 4.4 มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น ตัวชี้วัดที่ 4.5 มีวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 4.6 การ ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดที่ 4.7 มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ และตัวชี้วัดที่ 4.8 เป็นผู้ที่มีสมรรถิในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมการสอน

ปกรณ์ ประจันบาน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 74) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม และแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2541, หน้า 29) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับแนวคิดของ ชาตรี ศิริสวัสดิ์ (2541, หน้า 77) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีหูกว้าง ตากกว้าง ศึกษาอยู่เสมอ มีความใฝ่รู้ ใฝ่พัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในศาสตร์และศิลป์ในวิชาชีพตนเอง นอกจากนี้ กุกลีเอลมีโน (Guglicimino) (นรินทร์ บุญชู, 2532, หน้า 23 - 24) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง 8 ด้าน โดยด้านที่ 8 ความสามารถในการหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (ability to use basic study skills and problem-solving skills) ได้แก่ มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ มีความสุขกับการแก้ปัญหาและคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย นอกจากนี้ผลงานวิจัยนี้ยังมีผลในทางตรงกันข้ามกับผลงานวิจัยของคำดี เกิงทอง (2544, หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ที่สำคัญที่สุด (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด) คือ มีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ จากแหล่งความรู้ต่างๆ และรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล รองลงมา คือ ความสามารถในการสรุปประเด็น การเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ความสามารถเลือกใช่วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และผลงานวิจัยของมลิวัลย์ บุญดา และศุภรัตน์ มิ่งสมร (2552, หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะด้านการนำความรู้จากการเรียนรู้ไปใช้ ประกอบด้วยตัวแปร การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลและหน่วยงาน นำความรู้ต่างๆ ที่เรียนรู้มาใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อการรวบรวม จัดเก็บและนำความรู้ไปใช้

ปกรณ์ ประจันบาน

พัฒนาวิชาชีพของตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อการรวบรวม จัดเก็บ พัฒนาและนำไปใช้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านการพัฒนาตน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเป้าหมาย ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถภาพและพฤติกรรมที่ครอบคลุมการเรียนรู้ การเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติได้ การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต และเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ใน ครั้งนี้ ผลที่ได้จากการวิจัยทั้ง 4 องค์ประกอบ 24 ตัวชี้วัด สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประเมินหรือ พัฒนาคูณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ได้โดย ในการนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดไปใช้สำหรับประเมินนิสิตในคณะและสาขาวิชาต่าง ๆ ควรคำนึงถึง ความเฉพาะเจาะจงของคณะวิชานั้นๆ เนื่องจากกาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยภาพรวมของนิสิตระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นิสิตระดับ ปริญญาตรี ในคณะวิชาหรือสาขาวิชาที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้สามารถระบุคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ที่เฉพาะตามอัตลักษณ์ของแต่ละศาสตร์วิชาได้ชัดเจนขึ้น

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะการเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือใน การประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- ชาตรี ศิริสวัสดิ์. (2541). "บทความเพื่อการวิพากษ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต : ครูควรจัด
ประสบการณ์ให้ศิษย์อย่างไร?" วารสารวิชาการ. 1(9), 79 – 80.
- ฉนศ ข้าเกิด. (2541). องค์การแห่งการเรียนรู้. วารสารวิชาการ. 1(9), 28 – 31.
- นรินทร์ บุญชู. (2532). **ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปกรณีย์ ประจันบาน. (2553). "การวิเคราะห์ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่
สามารถจำแนกประเภทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับและไม่ได้
รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานของ สมศ." วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นครสวรรค์, 1(12), 19 - 33.
- ปวีณัฐดา ร่มพะยอม. (2549). **การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- มลิวัดย์ บุญตา และศุภรัตน์ มิ่งสมร. (2552). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.**
- วนิดา มนต์ไพบุลย์. (2541). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นนักเรียน
ฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู ของกรมการฝึกหัดครูแห่งประเทศไทย. ราชบุรี: สำนักพัฒนา
การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5.**
- วิบูลย์ศิลป์ พิษยมงคล. (2547). **คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน
สถาบันการศึกษาอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2. ศ.อ.ม., กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.**
- ศิริเดช ประมะโช. (2548). **การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.**
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). **มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมเจตน์ ภูศรี. (2550). ครูผู้สอนควรรู้อะไรในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 1(1), 7 - 12.
- สำนักงานวัดกรรมแห่งชาติ. (2548). **นวัตกรรมประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ลำดี เก่งทอง. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. ราชบุรี: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุดสาคร จันทะล้ำม. (2550). **พฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพล วังสินธุ์. (2541). "กลยุทธ์การเรียนรู้ของเด็กรุ่นใหม่". **วารสารวิชาการ**. 1(9), 34 - 36.
- Senge, P.M. (1990). *The Fifth discipline : The Art and Practice of the Learning Organization*. Berkshire : McGraw-Hill.